Έμφυλη βία στην Ελλάδα: η Εποχή των Τεράτων

Του Νάσου Παπαστάθη

Όσον αφορά την έμφυλη βία, στη χώρα μας διανύουμε πολύ σκοτεινή περίοδο. Τα γεγονότα δείχνουν ότι αυτού του είδους η βία ενισχύεται και αναπαράγεται διευρυνόμενη, με την κυβέρνηση, την αστυνομία και τη Δικαιοσύνη να κάνουν ό,τι μπορούν για να συγκαλύψουν τα ίχνη και τις ευθύνες των ενόχων. Το αποτέλεσμα είναι ότι τα θύματά της δεν δικαιώνονται ούτε προστατεύονται, εκπέμποντας το μήνυμα ότι οι κίνδυνοι στις ζωές μας είναι υπαρκτοί και γίνονται μεγαλύτεροι.

Η υπόθεση βιασμών, κάποιοι από τους οποίους ήταν βιασμοί ανηλίκων, από τον Δημήτρη Λιγνάδη, κατέληξε σε μια εξοργιστική πρωτόδικη απόφαση του δικαστηρίου, όπου ο κατηγορούμενος καταδικάζεται σε 12 χρόνια με αναστολή. Ο Λιγνάδης βγαίνει από τη φυλακή, κυκλοφορεί ελεύθερος, έχοντας τη δυνατότητα να προβεί στις ίδιες πράξεις, τη δε έξοδό του από τις φυλακές ακολουθεί μια θρασύτατη δήλωση του συνηγόρου του Αλέξη Κούγια ότι πρέπει να ζητηθεί συγγνώμη από τον πελάτη του για τον διασυρμό του!.. Τις επόμενες μέρες, η εισαγγελέας Εφετών άσκησε έφεση υποστηρίζοντας πως δεν μπορεί ο Δημήτρης Λιγνάδης να αθωωθεί για την μία υπόθεση βιασμού, καθώς από την ακροαματική διαδικασία της δίκης προκύπτει πως η πράξη τελέσθηκε και πως δεν του αποδίδεται η ποινή που οφείλει να του αποδοθεί.

Αν δεν γινόταν η έφεση, αυτεπάγγελτα από την εισαγγελέα, η Δικαιοσύνη είχε βγάλει μια ευνοϊκή απόφαση για τον κατηγορούμενο, τον άφηνε ελεύθερο και τα θύματα έμεναν αδικαίωτα για όσα που έχουν υποστεί. Επί της ουσίας, το δικαστικό σύστημα, που όταν πρόκειται για τη φτωχολογιά, για

διαδηλωτές/τρεις, αριστερούς/ές, αναρχικούς/ές εξαντλεί την αυστηρότητά του συχνά στο έδαφος κατασκευασμένων κατηγοριών, λειτούργησε ως μηχανισμός συγκάλυψης και ουσιαστικής αθώωσης ενός κατά συρροήν βιαστή. Μπροστά στον θόρυβο που προκλήθηκε και για την προστασία της «τιμής» του δικαστικού σώματος, επενέβη η εισαγγελέας Εφετών και -τουλάχιστον- η υπόθεση θα δικαστεί σε δεύτερο βαθμό.

Είναι ένα τρανταχτό παράδειγμα του πώς το Δικαστικό Σύστημα δε δρα ανεξάρτητο και αδιάβλητο, αλλά έχει επηρεαστεί, προφανώς, από τις ισχυρές πολιτικές φιλίες του κυρίου Λιγνάδη, μια από τις οποίες είναι ο ίδιος ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης.

«Βιαστής είναι!»

Σε αυτό το σημείο πήρε, ξανά, τον λόγο, το ευαισθητοποιημένο τμήμα της κοινωνίας. Ένα κύμα οργισμένης αντίδρασης σηκώθηκε. Ηθοποιοί διαβάζουν κείμενα διαμαρτυρίας που απαιτούν δικαιοσύνη πριν την έναρξη των παραστάσεων. Πανό σηκώνονται σε θεατρικές παραστάσεις, με τη δήλωση «Βιαστής είναι!». Τα πανό σηκώνονται στις παραγωγές του Εθνικού θεάτρου, εκτός των άλλων, που ο Δημήτρης Λιγνάδης ήταν διευθυντής. Στο Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας αναρτάται πανό από χορευτή με το σύνθημα «Οι βιαστές πρέπει να πάνε στη φυλακή!» κάνοντας την υπουργό Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη να αποχωρήσει, δηλώνοντας έτσι, καταφανώς, την δική της εμπλοκή, αλλά και της κυβέρνησης που συμμετέχει, σε αυτή την υπόθεση.

Οι ηθοποιοί, οι καλλιτέχνες και η κοινωνία απαιτούν την απόδοση δικαιοσύνης στην υπόθεση αυτή, διεκδικούν μια κοινωνία που οι βιαστές θα τιμωρούνται και τα θύματα θα δικαιώνονται, οι ηθοποιοί θα έχουν αξιοπρεπείς και κατάλληλες συνθήκες εργασίας και δε θα εργάζονται σε συνθήκες όπου η ψυχική και σεξουαλική κακοποίηση θα είναι καθεστώς. Όπως, κατέληξε να είναι και οι χώροι εκπαίδευσης των ηθοποιών από πρόσωπα σαν

τον Δημήτρη Λιγνάδη. Έναν κόσμο που τα θύματα βιασμού θα βρίσκουν δικαίωση, προστασία και αποκατάσταση και το κράτος θα φροντίζει για την καταπολέμηση των φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης και δε θα είναι ο υποστηριχτής των βιαστών.

Γυναικοκτονίες χωρίς τέλος…

Ο Αύγουστος ξεκίνησε με θλιβερές εξελίξεις. Μέσα σε δύο ημέρες διαπράχτηκαν τρεις γυναικοκτονίες. Τρεις γυναίκες έχασαν τη ζωή τους από τους συζύγους ή τους ερωτικούς συντρόφους του σε Ρέθυμνο, Ζάκυνθο και Αθήνα. Προστίθενται στις 12 γυναικοκτονίες από τις αρχές του 2022 και τα συμβάντα αυτά συνεχίστηκανν έως το τέλος του μήνα, με νέα αποτρόπαια εγκλήματα κατά γυναικών, με τη δολοφονία της 17χρονης Νικολέτας από το Περιστέρι και την επίθεση κατά της 49χρονης με καυστικό υγρό με δράστη τον πρώην σύζυγό της στη Μεσσήνη. Η δικαιολογία είναι κοινή: η συμπεριφορά των θυμάτων δεν ήταν η «απαιτούμενη» από τους συζύγους ή ερωτικούς τους συντρόφους, δεν ήταν σύμφωνη με τα πρότυπά τους, και αυτό ήταν αρκετό να τους εξωθήσει στις πράξεις τους. Γιατί δεν ήταν «υπάκουη». Γιατί η ζωή μιας γυναίκας είναι, ακόμα, στις μέρες μας αναλώσιμη και οι ρόλοι του ανδρικού και του γυναικείου φύλου άνισοι.

Οι γυναικοκτονίες αποτελούν κορωνίδα μιας σειράς βίαιων και κακοποιητικών πρακτικών από άνδρες, που βλέπουν τη γυναίκα σαν ιδιοκτησία τους, που θεωρούν ότι έχουν απόλυτο δικαίωμα «κατοχής και χρήσης» στο σώμα τους, που θεωρούν επίσης ιδιοκτησία τους τα παιδιά τους, και στο όνομα αυτών των «αρχών» αποκτούν το δικαίωμα της χρήσης λεκτικής και σωματικής βίας, ακόμη και το «δικαίωμα» της δολοφονίας.

«Εκπαιδευμένοι» σε μια κοινωνία που τους δίνει το δικαίωμα να έχουν αυτή τη θέση και αυτή την πρακτική και που τους έχει διαμορφώσει την εντύπωση πως η ζωή μιας γυναίκας έχει μικρή

αξία και πως έχουν το δικαίωμα να την αφαιρέσουν. Πως έχουν το δικαίωμα να μην αναγνωρίζουν και να επιτρέπουν το δικαίωμα των γυναικών στο να αντιδρούν, να αντιστέκονται, να αμφισβητούν, να αποφασίζουν για τη ζωή και τα ζητήματα που τις αφορούν και ότι μπορούν να το καταφέρουν με οποιοδήποτε μέσο.

Ο στόχος του Φεμινιστικού Κινήματος διεθνώς είναι ο όρος «γυναικοκτονία» να προωθηθεί στο δημόσιο λόγο, να γίνει κομμάτι του λεξιλογίου μας και, επιπρόσθετα, να αναγνωριστεί νομικά, ώστε να είναι το πλαίσιο που θα εξασφαλίσει ένα ασφαλέστερο πλαίσιο διαβίωσης για τις γυναίκες και τις θηλυκότητες, την εποχή που ο κακοποιητής και ο δολοφόνος έχουν τα κλειδιά του σπιτιού τους και που καλούνται να είναι ηρωίδες, καθημερινά, όταν κυκλοφορούν στον δρόμο.

Η Αριστερά, σε ένα σημαντικό κομμάτι της, αναγνωρίζει τη σημαντικότητα της έμφυλης βίας. Καλείται, επομένως, να διεκδικήσει μαζί με την κοινωνία, τα σωματεία εργαζομένων και το ευρύτερο κίνημα τους όρους και τις πολιτικές για την καταπολέμησή της, τις αλλαγές στην κοινωνία και την κουλτούρα που δεν χωράνε την ανισότητα ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες και στερούν το οξυγόνο στην κουλτούρα του βιασμού και τον σεξισμό. Καλείται να στηρίξει και να είναι μέρος του Φεμινιστικού Κινήματος, να είναι παρούσα στην διεκδίκηση δικαιοσύνης σε υποθέσεις έμφυλης βίας.